

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 2006 yılında Edmund Strother Phelps, Jr.'a (Columbia Üniversitesi, ABD) verilmiştir. Phelps bu ödüle "makro iktisadi politikalarda zamanlar arası değiş tokuş analizine katkılarının dolayısı" layık görülmüştür.

Edmund Strother Phelps, Jr. - 2006 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: Yaşamı boyunca kendini bilime adan Edmund Strother Phelps, 26 Temmuz 1933'de ABD'nin Chicago eyaleti yakınlarında bulunan Evanston kasabasında doğmuştur. Öğreniminin büyük bir kısmını altı yaşındayken ailesiyle birlikte taşındıkları New York'da geçirmiştir.

Eğitim-Kariyer: 1951 yılında Amherst College'de yüksek öğrenime başlamış ve babasının tavsiyesi üzerine Amherst College'deki ikinci yılında bir iktisat kursuna yazılmıştır. Bu kursta Paul Samuelson'un kitaplarını okutan James Nelson'dan, çeşitli iktisat dersleri almıştır. Söz konusu derslerde Phelps, ilgi alanına giren konulardan birisi olan ticaretin, formal analizlere uygulanabilme olasılığından oldukça etkilenerek, mevcut iktisat teorisinde çözülmemiş önemli noktalar ile hataların olduğunun ve mikro ekonomiyle makro ekonomi arasındaki boşlukların farkına varmıştır. Phelps, Amherst College'den 1955 yılında mezun olmuş ve lisansüstü eğitim görmek için Yale Üniversitesine yazılmıştır. Burada zamanının en büyük iktisatçıları olan James Tobin, Arthur Okun ve Thomas Schelling'den dersler alma fırsatını bulmuştur. Ayrıca Phelps, Yale Üniversitesi'ndeki derslerde, iktisadi birimlerin beklentileri üzerinde önemle duran William Fellner ve Henry Wallich'den de büyük ölçüde etkilenmiştir. 1959 yılında Yale Üniversitesi'nden, James Tobin'in görüşleri üzerine temellendirdiği, fiyat ve hasıla değişimleri üzerinde talep şoklarının maliyet şoklarına göre daha fazla etkiye bulunduğu tezi ile doktor ünvanını almıştır.

Hobileri: Boş zamanlarında en çok bitkilerle ve doğayla uğraşmayı sevdiği bilinen Phelps'in ayrıca golf oynamaya da özel bir ilgi duymuştur.

İktisat Bilimine Katkıları: Phelps'in katkılarıyla gelişen yeni makro iktisat teoriye göre, Keynesyen teorisin öngördüğünün aksine, talep yönetim politikalarının uzun dönem işsizlik oranları üzerinde herhangi bir etkisi söz konusu değildir. Diğer bir deyişle, para ve maliye politikası uygulamaları, doğal işsizlik oranları üzerinde değil sadece enflasyon oranları üzerinde kalıcı bir etki bırakmaktadırlar. Dolayısıyla Phelps'in analizi, talep yönetim politikalarının çok önemli sınırlamalarla karşı karşıya olduğunu ortaya koymuştur. Bu gelişme kısa sürede politika yapımcılar ve makro iktisadi araştırmacılar tarafından benimsenmiş ve günümüzde makro iktisadi politikalar, bundan kırk yıl öncesine göre çok farklı bir biçimde uygulanır hale gelmiştir. Öte yandan Phelps, makro iktisadi politikalarda zamanlar arası bir değiş-tokuş ilişkisinin bulunduğunu göstermek suretiyle, Phillips eğrisinin beklentiler temelinde geliştirilmesine de aracılık etmiştir. A. W. Phillips'in İngiltere'nin 1861-1957 yılları arasındaki parasal ücretlerdeki değişme oranı ile işsizlik oranı verilerini gözlemleyerek ortaya attığı Phillips eğrisi yaklaşımına göre, parasal ücretlerdeki değişme oranı ile işsizlik oranları arasında ters yönlü bir değiş-tokuş (trade off) ilişkisi bulunmaktadır.